

71. Melior majora semper meretur, et optimus maxima. Lib. 4. *Ethic. ad Nicomach.*, cap. 3.
- PLATO. 72. Honor est meliora sequi, deteriora vero, quae meliora fieri possunt, quam optime perficere. *Sisygia 4*, lib. 5 de *Legibus*.
- PLIN. II. 73. Hoc tantum ceteris es major, quo melior. In *Panegy. de Trojano augusto*.
74. Non videri potest optimus, nisi qui est omnibus optimis in sua cujusque laude praestantior. *Ibid.*
- SENECA. 75. Qui se deteriorem facit, non sibi tantummodo nocet, sed etiam omnibus eis, quibus melior factus prodesset potuisset. De *Beata vita*, cap. 30.
76. Felix, qui ad meliora impetum dedit. *Epist.* 39.
77. Non faciunt meliorem equum aurei fraeni. *Epist.* 41.
78. Bona mens omnibus patet. *Epist.* 44.
79. Omnia impedimenta dimitte, et vaca bonae menti: nemo ad illam pervenit occupatus. *Epist.* 53.
80. Nulla sine Deo mens bona est. *Epist.* 73.
81. Non bonitas est, pessimis esse meliorem. *Epist.* 79.
82. Ad meliores transi. *Epist.* 104.
- Vide etiam tit. *Amor proximi*, sent. 22; *Desperatio*, sent. 31; *Prolatio*, sent. 229; *Praemium*, sent. 145; *Taciturnitas*, sent. 62.

MEMORIA.

- S. BASILIUS MAGNUS. *Definitio.* Memoria nihil aliud est, quam impressio cogitationum, velut in anima depicta. De *Virginit.*
- S. DONAV. Memoria est repositorium praeteritorum. Lib. 2 *Compendii theol. veritatis*, cap. 40.
- CASSIODOR. Memoria est per quam animus repetit quae audita, visa, factaque cognoscit. Super *Psalta*, car. vers. 19.
- HUG. A S. VICTORE. Memoria est ad mentis intuitum imaginaria quaedam representatio praeteritorum. De *fructu carnis et spirit.* cap. 12.
- S. JOAN. DAM. Memoria est species atque imago ab aliquo sensu mentisque agitatione, quae acta apparet, relicta. Lib. 2, de *Fide orthodox.*, cap. 20.
- Memoria est rei sensu et cogitatione percipit conservatio. *Ibid.*
- S. THOMAS AQUINAS. Memoria est thesaurus intentionum sensibilium. Part. 1 *Summa*, quest. 78, art. 4.
- CICERO. Memoria est firma animi rerum et verborum dispositionis perceptio. Lib. 1 de *Arte rhetor. ad Herenn.*
- PLATO. Memoria est sensus conservatio. *Sisygia 4 de Volutate.*
- Memoria est affectio animae, quae conservat eam,

quae in ipsa est, veritatem. *Sisygia 6, de definit.*

Differentia. Memoria et recordatio inter se differunt: memoria enim est conservatio rei receptae, recordatio autem rei praeteritae est resumptio. *Orat.* 20 de *Moderata.*

Inter sensum et memoriam hoc interest; sensus rei cujusque et ad inventum, memoria vero rei invente recordatio: ille excogitata reperit, haec reperta custodit. Lib. 2, *Differentiarum*, differrent. 20.

Inter memoriam, mentem, et cogitationem talis differentia est, quod memoria praeterita retinet, mens futura praevidet, cogitatio praesentia complectitur. *Ibid.*, differ. 21.

SENTENTIAE PATRUM.

1. Gravata conscientiam memoria delictorum, s. AMBROSIO, nisi medicina poseatur. Super. *Psalta*, xxxvii.
2. Memoriam mortis a mente rejiciunt impii, ne tristic cogitatio laetitiam cordis eorum perturbet. Super *Apocalypsim*, cap. xviii.
3. Laudabilis memoria beneficiorum, et maxime memoria creationis, redemptionis, et justificationis. Part. 4, tit. 2, de *Prudent.*, cap. 2, § 4.
4. Virtus abstinentiae memoriam nutrit. Part. 4, tit. iv. de *Temperantia*, cap. 4, § 1.
5. Sensus retrahunt memorie. Lib. 40 *Conf.*, cap. 10.
6. Memoria quasi venter est animi; laetitia vero atque tristitia, quasi cibus dulcis et amarus, cum memoria commendatur. *Ibid.*, cap. 14.
7. Quod memoriae meae non memini, non est in memoria mea: nihil autem tam in memoria, quam ipsa memoria est. Lib. 10 de *Trinit.*, cap. 14.
8. Acies animi, quae formatur ex memoria, cum recordando aliquid cogitamus, non ex ea specie procedit quam meminimus visam, quando quidem eorum meminisse non possemus, nisi vidissemus. *Ibid.*, lib. 11, cap. 7.
9. Memoria praeteritorum est, non praesentium. *Ibid.*, lib. 14, cap. 11.
10. Memoriam etiam mens est, unde et immemorantes dicuntur. De *Spiritu et anima*, cap. 34.
11. Omnium rerum thesaurus et custos est memoria, nec enarrari potest, tam grandis est ejus perplexitas, et animus ipsa est. *Ibid.*
12. Memoria consors et cooperatrix est rationis, quoniam sine ea ratio, nec ad incognita procedere, nec cogitorum scientiam retinere potest. *Ibid.*, cap. 37.
13. Memoria est vis animae accepta retinens, praeterita repetens, elapsa recolligens. *Ibid.*
14. Quanto tenacius et facilius puer meminit,

- tanto est laudabilior ingenii. Lib. 10, de *Trinit.*, cap. 11.
15. Memoria infida custos est excogitatorum. Lib. 2 contra *Academicos*, cap. 9.
16. Memoria non solum caetera omnia quae meminimus, comprehendit, sed etiam quod non obliviscimur nos habere memoriam: ipsa se memoria quodammodo tenet in nobis, quae non solum aliorum, sed etiam sui meminit. Lib. 2, de *Lib. arb.*, cap. 19.
17. Memoria quasi lumen est temporalium spatorum. Lib. 6 de *Musica*, cap. 8.
18. Nihil aliud agimus cum revocamus nos in memoriam, nisi quodammodo quod reposuimus, quaerimus. *Ibid.*
19. Memoria dicitur magnum quoddam adjutorium in hujus vitae negotiosissimis actibus. *Ibid.*, cap. 14.
20. Melius est habere bonam mentem, quam memoriam quantumlibet ingentem. *Prosec.*
21. Nemo enim malus es, qui bonam habet mentem, quidam vero pessimi memoria sunt mirabili; tanto pejore quanto minus possunt quod male cogitant oblivisci. Lib. 7 de *Civ. Dei*, cap. 3, 4.
22. Memoria et ratio sunt ante doctrinam; sine his autem non potest esse ulla doctrina, ac per hoc nec virtus, quae utique discitur. *Ibid.*, lib. 19, cap. 3.
23. Cum labore meminimus, sine labore obliviscimur. *Ibid.*, lib. 22, cap. 22.
24. Audire et legere, et quae dicta sunt haurire memoria, quid est nisi bibere? Lib. de *Anima et orig.*, cap. 17.
25. Memoria inscrutabilis thesaurus est. *Ibid.*, lib. 4, cap. 7.
26. Memoria hominis sic est quomodo venter pecoris. Hom. 35 *et Hom.*, 53.
- S. BERNARD. 27. Quid hoc infelicis casu potest estimari, ubi pereunte memoria, ratione, voluntate, tota animae substantia perimitur? *Serm.* 1 *Parvorum*.
28. Dulcis plane memoria, quam amor inducit. *Serm.* xix, super *Cant.*
29. Nihil prodest vidisse et audisse, nisi commendes memorie. Super *Ezech.*, cap. 10.
30. Sicut mors interimit vitam, ita oblivio extinguit memoriam. Lib. 4 *Moral.*, cap. 10.
31. Magnum memorie incentivum est consuetudo etiam perbrevis, his qui moribus praediti sunt gratiosis. *Orat.* 121 de *S. Cypriano*.
32. Memoria bona est jucundior animae, quam oleum corpori. Super *Ecclesiasten*, cap. 7.
- S. HIERON. 33. Memoria tenacitatem antiquior senectae dissolvit. *Epist.* 21 ad *Pastum Cordiensem*.
34. Memoria Dei excludit cuncta flagitia. Lib. 7 super. *Ezech.*, cap. xxxi. sup. illud; *Mei obvia* es.

35. Nihil prodest vidisse et audisse, nisi ea quae videris, et audieris, in memoria reponeris thesauro. *Ibid.*, lib. 12, cap. 40 super illud; *Vide oculis tuis*.
36. Memoria honorum in tempore tribulationis, animum per spem erigit; memoria malorum in tempore prosperitatis, ad custodiam sui cautelam facit. Super *Psalta*, xxxvii, cap. 46.
37. Homo quando in hac vita est, debet anteacta mala assidue ad memoriam revocare. *Supra, Thren.*
38. Nullo pondere gravius premitur anima, nihil tam vehemens mentis restringit oculos, nihil magis dejicit ac prosternit, quam male actae vitae, ac peccatorum recordatio. *Homil.* 37, super *Matthaeum, Oper. perfect.*
39. Jucunda bene actae vitae memoria, quasi tranquillitas post tempestatem veniens, conturbatam facile animam consolatur. *Ibid.*, hom. 54.
40. Duplex malum est, pertinax injuria memoria: tum quia nullam ipsa apud Deum meretur veniam, tum quia reliqua peccata, etsi condonata, denovo in integrum restituntur. *Hom.* 20, ex diversis, in *Matth.*
41. Nihil profecto, nihil Deus ita aversatur ac odit, sicut hominem injuria memorem. *Ibid.*
42. Magnum quiddam operatur memoria De magnum autem etiam cum et nos ejus habemus memoriam. Hoc quippe facit eligere bona, illud autem impetrare, et ad effectum perducere. *Hom.* 26, sup. *Epist. ad Hebr.*
43. Vis illa, quae meminimus, est memoriae ac recordationis origo ac promptuarium. Lib. 2, de *Fide orthodox.*, 20.
44. Rerum omnium thesaurus, memoria est: ipsa est enim custos rebus inventis, ipsa cogitatis. Lib. 1, de *Summo bono*, cap. 13, sentent. 6.
45. Bonorum frequentius, quam malorum habenda est memoria. *Homil.* 6 in cap. VI, *Epist.*, ad *Rom.*
46. Infelix cor, quod evangelica tenere mysteria centies, perfecta non sufficit; et semel tantum aspecta mulieris formae memoriam non amittit. Lib. 7, *epist.* 18, ad *Guillem Comitis*.
47. Memoria non quaevis bona est, sed ea sola quae rerum honorum meminit: malorum enim non oblivisci nec maxime. De *Agricult.*
48. Ea, quae magna aestimamus, magis memorie infingimus. 1, 2. quest. 47, art. 2.

SENTENTIAE PAGANORUM.

49. Futura repeti memoria nequeunt, sed opinione potius comprehendunt et spe praesumpti possunt: memoria tamen ad praeterita refertur. De *Memoria, et reminiscet.*

S. GREG. NAZ.

S. ISID. HISP.

S. ANTONIN.

S. AUGUST.

S. BERNARD

GILFEBERT. ANGLICUS.

GLOSS. INT.

S. GREGORIUS MAGNUS. NAZ.

S. HIERON.

HUGO A S. VICTORE.

S. JOANNES CHRYSOST.

S. JOANNES DAMASCEN.

S. ISID. HISP.

ORIGEN.

S. PETRUS DAMIANUS.

PHILO JUD.

S. THOMAS AQUINAS.

ARISTOTELES.

CICERO. 50. Rerum intelligendarum memoria non sine imaginum notis paratur. *Ibid.*
 51. Memoria non solum a natura perficitur, sed etiam habet plurimum artis et industriae. Lib. 4, de *Arte rhetor.*
 52. Stulti malorum memoria torquentur, sapientes bona praeterita grata recordatione renovata delectant. Lib. 1, de *Finib.*
 53. Snavis est laborum praeteritorum memoria. *Ibid.*
 54. Manet memoria, modo permaneat studium et industria: memoria enim minuitur, nisi eam exerceas. De *Senect.*

SENECA.

55. Memoria est res ex omnibus partibus animi maxime delicata et fragilis. Lib. 1, *Controvers.*
 56. Memoriae minimum tribuit, quisquis spei plurimum. Lib. 3, de *Benefic.*, cap. 4.
 57. Memoria beneficiorum facilis est, injuriarum tenax. De *Morbis.*
 Vide etiam tit. *Homo*, sect. 47; *Mors*, sent. 99; *Peccatorum memoria*, per totum.

MENDACIUM.

S. AUGUST. *Definitio.* Mendacium est falsa significatio, cum voluntate fallendi. *Contra Mendacium*, cap. 12.
 CASSIODOR. Mentiri est contra mentem loqui, et illud lingua promere, quod unumquemque constat in animo non habere. Super *Psal.* xvii, vers. 46: *Mentis sunt mihi.*
 JOAN. GENS. Mendacium est vitium oppositum veritati, quo quis inclinatur loqui falsum cum proximo suo cum intentione fallendi. Part. 4, in *Descript.*, termin. cap. *Justitia.*
 S. THOMAS. Aquinas. Mendacium est, cum aliquis exterius significat contrarium veritati. 2, 2, quaest. 93, art. 1.
 S. AUGUST. *Differentia.* Ita discernitur mentiens a fallente, quod inest omni mentienti voluntas fallendi, etiam si non ei credatur: fallens autem esse non potest, qui non fallit. De *Vera religione*, cap. 33.
 Intersit inter mentientem atque mendacem; nam mentiens est etiam qui mentitur invitus: mendax vero amat mentiri, atque habitat animo in delectatione mentiendo. De *Mendacio*, cap. 11.
 Aliud est mentiri, aliud est verum occultare, aliud et falsum dicere, aliud verum tacere: ut si quis forte ad istam visibilem mortem non vult hominem prodere, paratus esse debet occultare non falsum dicere, ut neque prodatur, neque mentiantur, ne occidat animam suam pro corpore alieno. Super *Psal.* v, vers. 6: *Qui loquuntur mendacium.*
 S. DONAV. Tres sunt mendacii differentiae: mendacium perniciosum, quod nocet; mendacium officiosum, quod prodest; mendacium jocosum, quod delectat. Lib. 5 *Compendii theologiae verit.*, cap. 67.

Inter falsitatem et mendacium hoc interest, quod falsitas fit ingenio, mendacium vero simplici verbo. De *Conflictu vitiorum et virtutum*, *Productio.* Ex lapide ac ferro excutitur ignis, ex loquacitate vero ac jocositas, mendacium nascitur. *Grades* 12.
 Comparatio. Mendacium simile est veneficio. Lib. 4, *Controv.* 29.

SENTENTIAE PATRUM.

1. Impossibile est Deo mentiri: impossibile istud non infirmitatis est, sed virtutis et majestatis. Lib. 6, epist. 37, ad *Chromatium.*
 2. Mentiri non virtutis, sed infirmitatis est. *Ibid.*
 3. Quod non verum, mendax est: quod mentitur, occidit. Super *Psal.* cxvii, serm. 48, vers. 6.
 4. Mendacium valde gravissimum est, cum mentimur ea quae promissimus. Super *Apoc.*, cap. xiv.
 5. Mendaces faciunt ut vera dicentibus non credatur. Part. 2, tit. x, de *Mendacio*, cap. 1, § 3.
 6. Abolita est veritas, et mendacium in terris prevaluit. *Serm. de Vanitate mundi.*
 7. Ille mentitur, qui vult videri id quod non est: qui autem non volens aliud putat quam est, non mentitur. De *Vera religione*, cap. 33.
 8. Non est mentendum in doctrina pieclatis, magnum enim scelus est, et primum genus detestabilis mendacii. De *Mendacio ad Consentium*, cap. 21.
 9. Illic homines fallunt atque falluntur, miserioresque sunt cum mentiendo fallunt, quam cum mentientibus credendo falluntur. In *Enechirid.*, cap. 17.
 10. Mihi videtur peccatum esse omne mendacium, sed multum interesse quo animo, et quibus de rebus quis mentiat. *Prosece.*
 11. Non enim sic peccat ille, qui consulendi, quomodo ille qui nocendi voluntate mentitur.
 12. Haud vero tantum nocet, qui vitiosem mentiendo in diversum iter mittit, quantum is, qui viam vite mendacio fallente depravat. *Ibid.*, cap. 18.
 13. Nemo mentiens judicandus est, qui dicit falsum, quod putat verum: quoniam quantum in ipso est, non fallit ipse, sed fallitur. *Ibid.*
 14. Non mendacii, sed aliquando temeritatis arguendus est, qui falsa incautus creditis pro veris habet: potiusque e contrario, quantum in ipso est, mentitur ille, qui dicit verum, quod putat falsum. *Ibid.*
 15. Veritate sunt cavenda, veritate capienda, veritate occidenda mendacia. *Contra mendacium*, cap. 6.

ISTODOR.
HIEP.JOAN.
CRIM.

SENECA.

S. AMBROS.

S. ANTONIUS

ABBAS.

S. AUGUST.

16. Non semper occultare veritatem, est mendacium: quamvis enim omnis qui mentitur velit celare quod verum est, non tamen omnis qui vult quod verum est celare, mentitur. *Contra Mendac.*, cap. 10.
 17. Cavenda sunt mendacia recte agendo, aut confitenda sunt penitendo. *Ibid.*, cap. 21.
 18. Non omne quod fingimus, mendacium est: sed quando id fingimus quod nihil significat, tunc est mendacium. *Prosece.*
 19. Cum autem fictio nostra refertur ad aliquam significationem, non est mendacium, sed aliqua figura veritatis. Lib. 2, *Quest. evang.*, quaest. 51.
 20. Licet vel disertatori ac disputatori atque praedicatori rerum aeternarum, vel narratori aut praenuntiatori rerum temporalium, occultare in tempore quidquid occultandum videtur: mentiri autem nunquam licet, ergone occultare mentiendo, de *Mendacio*, cap. 10.
 21. Non illa sunt admittenda mendacia, quae quamvis non obsint alteri, nulli tamen prosunt, et obsunt eis ipsis, qui gratis mentiuntur. *Ibid.*, cap. 11.
 22. Quisquis dicit, pro periclitantis hominis salute temporali vel vita esse mentendum, nimis ipse ab illinere exorbitat aeternae salutis et vitae. *Contra Mendac.*, cap. 19.
 23. Multa videtur pro salute aut commodo alicujus, non malitia sed benignitate mendacia: et ista non re, sed in dolo laudantur. Super *Psal.* v, vers. 6: *Qui loquuntur mendacium.*
 24. Duo sunt genera mendaciorum, in quibus non magna culpa est, sed tamen non sunt sine culpa: cum aut jocosum, aut ut proximis proximis mentimur. *Ibid.*
 25. Non artificioso ingenio, nec simplici verbo oportet decipere quemquam, quia quolibet artis modo mentiantur, os quod mentitur, occidit animam. De *Conflictu vitiorum et virtutum*, cap. 19.
 26. Quomodo alter tuam calumniam devitabit, quando te tua lingua mendacio reum facis? De *Verbis Apostoli*, serm. 29.
 27. Cum humilitatis causa mentiris, si non eras peccator antequam mentireris, mentiendo elliceris quod evitaveras. *Ibid.*
 28. Diabolus primus est mentitus, et a quo peccatum, ab illo coepit esse mendacium. Lib. 14, de *Civ. Dei*, cap. 3.
 29. Si cuiquam videtur utile aliquando esse mendacium, potest videri utilem aliquando esse iniquitatem. Lib. 1, de *Doctrina christiana*, cap. 36.
 30. A veritate quisquis aversus est, tenebratur mendacio. Lib. 2, de *Genesi contra Manich.* cap. 16.
 31. Mendacium suum diabolus gemit, quod a nemine sudavit: quomodo Deus Pater genuit Fi-

lium veritatem, sic diabolus lapsus genuit quasi filium mendacium. *Tract. 42, super Joan.*
 32. Joci nunquam sunt putata mendacia: habent enim evidentiissimam ex pronunciatione, atque ipso jocantis affectu, significationem animi nequaquam fallentis, etiam non vera emittentis. De *Mendacio*, cap. 2.
 33. Non est mendacium cum silendo si absconditur verum, sed cum loquendo promittitur falsum. *Contra Mendac.*, cap. 10.
 34. Qui dicit aliqua justa esse mendacia, dicit aliqua justa esse peccata. *Ibid.*, cap. 15.
 35. Mendacium patronan sibi non adhibet veritatem: non enim adversario suo vincit, ut a seipso vincatur. *Ibid.*, cap. 19.
 36. Qui cognoscit, et dicit quod falsum est, ipse mentitur. Lib. 40 *Confess.*, cap. 3.
 37. Non mentitur quisquam si aliis verbis dixerit quid ille voluerit, cujus verba non dicit. Lib. 2, de *Consensu evang.*, cap. 28.
 38. Quidquid figurate fit aut dicitur, non est mendacium. De *Mendacio*, cap. 5.
 39. Qui nocendi causa mentiri solet, si iam consulendi, vel proficiendi causa mentiantur, multum proficit. *Ibid.*
 40. Cum mentiendo vita aeterna emittitur, nunquam pro cuiusquam temporali vita mentendum est. *Ibid.*, cap. 6.
 41. Nemo potest convincere aliquando esse mentendum, nisi qui potuerit ostendere aeternum aliquod horum obtineri posse mendacio. *Ibid.*, cap. 7.
 42. Non est credendum ei, qui putat aliquando esse mentendum. *Ibid.*, cap. 8.
 43. Qui timendo mori mentitur, moritur antequam moriatur, qui ideo mentiebatur ut viveret. *Prosece.*
 44. Mentiri vis non moriaris: et mentiris et moreris: et cum vitas unam mortem, quam differre poteris, auferre non poteris, incidis in duas: ut prius in anima, postea in corpore moriaris. Super *Psal.* xxx, concion. 4.
 45. Mendacium negotiatorum, est sigillum s. BERNARD. Antichristi. *Serm. 30, Fer. 5 post Dom. 4 Quadragesimae*, part. 1.
 46. Est qui dubie profert mendacium, nec s. BERNARD. mentitur: et est qui veritatem, quam nescit, affirmat, et mentitur: nam et ille non quidem quod non est esse, sed se quod credit credere dicit, et verum dicit, etiamsi hoc verum non sit quod credit: et is cum se certum unde non sit certus dicit, verum non dicit, etiamsi verum sit de quo asserit. *Serm. 17, sup. Cant.*
 47. Mentians aut intendit prodesse, aut delectare, aut ledere. Secundum quod intendit pro-

S. DONAV.

desse, est mendacium officiosum: secundum quod intendit delectare, est mendacium jocosum: secundum quod intendit ledere, est mendacium perniciosum. Sup. lib. 3, *Sent. dist. 38, art. 4, quest. 5.*

S. CESARIUS
ARLAT.
48. Omnis mendax sine maligno spiritu esse non potest. *Homil. 23.*

DIONYSIUS
CARTHUS.
49. Qui in mendacium officiosum, seu jocosum non collapsus est, singularis est gratia. Super *Apoc. cap. xiv.*

S. EPIHEM.
50. Miser atque infelix, qui semper mendaciis addictus est, quoniam in verbis suis omnem perdit auctoritatem, ab omnibus rejicitur, ab omnibus irridetur. *De Mendacio.*

FRANCISCUS
TITELM.
51. Quomodo diabolus mendax est, paterque mendacii: sic et universos, quos possederit, vanos et mendaces facit. In *Annotat. super Psalm. v.*

GLOSS. ORD.
52. Sicut edificium lapidibus, ita mendacium sermonibus fabricatur. Super. *Job. cap. xiii, in illud: Fabricatores mendacii.*

GLOSS. INT.
53. Mendacium facit, qui in mendaciis inveniens delocatur. Super *Apoc. cap. xxi, in illud: Faciens mendacium.*

GLOSS. ORD.
54. Quidquid contrarium est veritati, atque ad deceptionem animarum pertinet, mendacium recte dici potest. *Ibid., cap. xxi.*

S. GREGOR.
MAG.
55. Plana veritatis via est, et grave iter mendacii. *Lib. 12 Moral., cap. 24, sup. illud Job. xv; Terribit eum tribulatio.*

56. Omne mendacium iniquitas, et omnis iniquitas mendacium: quia ab equitate discrepat, quiddam a veritate discordat. *Ibid., lib. 18, cap. 4.*

57. Nonnunquam pejus est mendacium meditari, quam loqui: nam loqui plerumque precipitatio est, meditari vero studiose pravitas. *Ibid.*

58. Summopere cavendum est omne mendacium, quamvis nonnunquam sit aliquod mendacii genus culpe levioris, si quisquam vitam presertando mentitur. *Ibid.*

59. Mendacii genus perfecti viri summopere fugiunt, ut nec vita cujuslibet per eorum fallaciam defendatur, ne suae animae noceant, dum prestare vitam carni nituntur aliene, quanquam hoc ipsum peccati genus facillime credimus relaxari. *Ibid.*

60. Valde difficile est, ut qui multa loquitur, non etiam mentitur. *Homil. 12, super Ezech.*

61. Sepe mendacium perjurio tegitur, ut ante hominum judicia veletur. *Ibid.*

62. Incauti sunt homines, qui mendacium se illaqueant. Hab. in *Decret. Gratiani, part. 2, caus. 22, quest. 2, can. Incauti.*

BAYMO.
63. Nullum est mendacium, quod peccato careat. Super *Apoc., cap. xxi.*

64. Multi mendacium faciunt, sed tamen non

amant mendacium: quia studio atque amore peccandi non mentiuntur. *Ibid., cap. 22.*

65. Mentiri virgo sacrilegium putet. *Epist. 7, s. HILARIUS, ad Latam.*

66. Mentiri et jurare, lingua tua prorsus ignoret, tantusque in te sit veritatis amor, ut quiddam dixeris, juratum putes. *Epist. 14, ad Cetant.*

67. Mendaces faciunt, ut nec vera dicentibus credatur. *Epist. 37, ad Julian.*

68. Sempiternum mendacium veritatem; et nisi habuerit aliquam similitudinem recti, decipere non potest innocentes. *Lib. 4, super Hierem, cap., xxiii, super illud: Propterea ecce ego.*

69. Cum heretici stulti mentiuntur, stultius tamen in defensione mendacii sui sapiunt. *Lib. 8, de Trin.*

70. Mos adulatorum et proprium, est mentiri. Super *II Machab., cap. ix.*

71. Mentiri diabolicum est. Super *Joan., cap. viii.*

72. Homo mendax neque praestat quod promissit, neque perficit quod proposuit. *Explan., super Psalm. cxv, vers. 2.*

73. Nihil mendacio imbecillius, etsi innumeris obtegar operimentis. *Hom. 28, super Joan.*

74. Homines quando mentiuntur, mendacium non tanquam proprio, sed ut alieno utuntur: diabolus autem ut proprio, quia illo primus usus est. *Ibid., hom. 53.*

75. Qui mentitur, non fatetur se mentiri: sed veritatem simulans decipit: non praedicat quod est, sed quod non est figurat. *Serm. de Fide et Lege.*

76. Qui mentitur, nusquam mendacium fatetur, sed veritatem memoriter simulans, fedelissime conatur. *Serm. de Virt. et vi.*

77. Concessum est diabolo interdum veritatem dicere, ut mendacium suum rara veritate commendat. *Hom. 19, super Math. Oper. imperf.*

78. Mendacium est charitatis exterminatio. *Grad. 12.*

79. Extrema improbitatis linea, est mendacium. *Lib. 3, Parallel., cap. 117.*

80. Prolapsio a veritate, hallucinatio, et caecitas mentis est. *Ibid.*

81. Mentiri servile vitium est. In *cap. 4 Regul. S. Bened., verbo Quia.*

82. Mendaces faciunt, ut nec vera dicentibus credatur: reddit enim sepe hominem multa falsitas etiam in veritate suspectum. *Lib. 2, de Summo bono, cap. 30, sent. 1.*

83. Sepe vera promittit, qui falsa dicitur est: ut cum primum acquisierit fidem, ad reliqua mendacia audientes credulos faciat. *Ibid.*

84. Nonnunquam pejus est mendacium meditari, quam loqui. Nam interdum quisque incau-

lus solet ex precipitatione loqui mendacium: meditari autem non potest, nisi per studium. *Prose.*

85. Gravior ergo ille ex studio mentiri perhibetur, quam is qui ex precipitatione sola mentitur. *Ibid., sent. 6.*

86. Summopere cavendum est omne mendacium, quamvis sit mendacii genus culpe levioris: sicut si quisque pro salute hominum mentiatur. *Ibid., sent. 7.*

87. Multa mentiuntur, multaque fingunt homines propter humanam laudem: sicut fit ut et isti mentiundo pereant et eos quos laudant, ad vanam gloriae ruinam perducant. *Ibid., sent. 8.*

88. Omne genus mendacii summopere fuge, nec casu, nec studio loquaris falsum. *Prose.*

89. Cave mendacium in omnibus; mendacium enim fides tollitur, error inducitur, veritas aboletur.

90. Nullum justum mendacium, omne mendacium peccatum est: omne quod a veritate discordat, iniquitas est. *Lib. de Synon., cap. 10.*

91. Refuge fallaciam, declina mendacium, cave falsitatem, parum loquere, nunquam mentiaris. *Prose.*

92. Est in verbo verax, neminem mentiundo fallax, neminem mentiundo in errorem inducax, neminem mendacio fallente decipias. *Ibid.*

93. Nec artificioso ingenio, nec simplici verbo oportet decipere quemquam: quia quolibet modo mentitur quis, offendit. *De Conflictu vitior. et virtut.*

IACT. FIRB.
94. Nunquam mentiendum est: quia mendacium semper aut fallit, aut nocet. *Prose.*

95. Non est vir justus, qui non sine noxa, vitioso sermone mentitur. In *Epitome, cap. Superest.*

96. Mendacium specie placet aliena, quia per se corruptum evanescit ac defluit, nisi aliunde ornatu quasito circumlitum fuerit ac politum. *Lib. 3, de Div. insl., cap. 1.*

97. In justitie virtutumque omnium via, nullus mendacio locus est. *Ibid., lib. 6, cap. 18.*

98. Mens christiana, fugax mendacii est, discipula veritatis. *Serm. 8 Quadrag.*

ORIGENES.
99. Qui loquitur mendacium, certum est quod diabolus aperiat os ejus, ut mendacium loquatur. *Hom. 3, in cap. vi. Ezodi., super illud: Ego aperiam os tuum.*

S. PETR.
DAM.
100. Quia mentiri, est contra mentem loqui, contingit aliquando ut idem sit et ex dicentis opinione verum, et ex ipsius rei qualitate mendacium. *Lib. 4, epist. 9, ad Oleric. episc. Firman.*

S. PROSPER.
101. Incredibile est hominem non mentiri, ne capiatur, qui mentitur ut capiat. *Apud. De Aug.*

ROBERTUS
BELLARM.
102. Mendacium est primum ordinarie pecca-

tum actuale, quod pueri committunt. Super *Psalm. lvi, vers. 3.*

103. Turpins est mendacium in ore, quam s. VINCENTIUS
tercus, quod auferit officium lingue. *Serm. 5, FERRAR. Fer. 2 Pasch.*

SENTENTIE PAGANORUM.

104. Per se mendacium improbum est, et vituperabile: verum autem probum, ac laudabile. *Lib. 4 Ethicorum ad Nicomach., esp. 7.* ARISTOTEL.

105. Qui verum amat, ut turpe, mendacium fugiet, non enim mendacio gaudet. *Ibid.*

106. Iniquitatis est mentiri etiam ac pejerare. *Lib. 1, de Virtut., cap. 5.*

107. Qui mentiri solet, pejerare consuevit. *CICERO. Orat. 3, pro Roscio.*

108. Tollendum est ex rebus contrahendis omne mendacium. *Lib. 3, de Officiis.*

109. Verum opinari pulchrum est: mentiri, turpe. *Sizygia 2, de Scientia.* PLATO.

110. Infidus est, qui sponte mentitur, et mendacium amat: qui vero invitus mentitur, amens est et vecors: quorum profecto neutrum optabile est. *Sizygia 4 de Legibus.*

111. Mentiri solemne et amantibus. *Lib. 2, Controv. 10.* SENECA.

112. Quae decipiunt nihil habent solidi: tenue est mendacium, perluet, si diligenter inspexeris. *Epist. 79.*

113. Crebro faciem mendacii veritas retinet, crebro mendacium, specie veritatis occulit. *De Quatuor virtutibus.*

114. Melius est vinci, vera dicentem, quam vincere mentientem. *Sent. 155.* SEXT. TERZ.

115. Nunquam potest anima bona mendacium diligere. *Ibid., sent. 159.*

116. Mentiri in vita, decipere est, et decipi. *Ibid., sent. 380.*

MENDICITAS.

Etymologia. Mendicus dicitur quia minus habet, unde vitam degat: sive manu dicens, quia mos erat apud antiquos egentium es claudere, et manum extendere, quasi manu dicere. *Serm. Dom. 1 post festum Trin. 2. Et Isidorus Hispal. Lib. 10. Etymol. verbo Mendicus.* S. ANT. DE PADUA, ET S. ISID. HISPAL.

Definitio. Mendicare est victum ostiatum queritare. Mendici vocantur, qui ostiatum victui necessaria querunt. *Lib. 3, de Claustro anime, cap. 10.* COLLECTOR.

Mendicitas est paupertas, qua pauperes improbos se exhibent divitiis pro elemosinis obtinendis. *Super Math., cap. v.* HUGO A. S. VICTORE, HUGO CARD.

SENTENTIE PATRUM.

1. Causa humilitatis aliqui laudabiliter mendi- S. ANTONIN.

caut, quasi efficacissimam medicinam contra superbiam hoc sumentes, quam vel in seipsis, vel etiam in aliis per exemplum extinguere volunt. Part. 3, tit. 16, cap. 6, § 3.

2. Mendicare exercitium est humilitatis. *Ibid.*

3. Competit mendicare religiosi, ut Christum imitentur, qui dicit: *Ego autem mendicus sum. Ibid.*

4. Discrete oportet sumere mendicitatem ad humiliationem, ut inde notam cupiditatis non incurrant, vel cuiuscunque alterius indecentie, qui mendicant. *Ibid.*

5. Mendicatas non reddit religiosis ipsos contemptibiles, si hoc ipsum moderate fiat ad necessitatem, non autem ad superfluitatem. *Prose.*

6. Et quamvis mendicare, fiat quadam abiectione, cum necessarium est, ad sectandam perfectionem vite pauperis mendicare, terre talem abiectionem, humilitatis est: assumere etiam abiectionem, virtutis est. Part. 4, tit. 12, cap. 3, § 1.

8. AUGUST. 7. Eleemosyna datur ad supplendam necessitatem, non ad pasendam pigritiam. *De Opere monachorum*, cap. 16.

8. Quid est mendicare, nisi ad hominum misericordiam vivere? *Exposit.* 2, super *Psal.* cVII, vers. 9.

9. Perfecta est misericordia, ut ante occurratur esurientibus, quam roget mendicus. *Hom.* 89, ex *Hom.* lIII.

S. BERNARD 10. Jesus cum factus esset annorum duodecim, quasi unus e turba pauperum stipem per ostia mendicabat. *Hom.* infra oct. *Epiph.*

S. BONAV. 11. Cum summe honorificum sit dare, summa privato honoris est constituere se in dandi impossibilitate, et necessitate mendicandi. *Super Reg. FF. Minor.*, cap. 6.

12. Inter omnium petitionum genera, verecundissima est mendicatas. *Ibid.*

13. Tripliciter contingit mendicare: primo, ex necessitate nature; secundo, ex vitiositate culpe; tertio, ex supererogatione justitie. *De Paup. Christi contra Magistr. Guilel.* quest. 1, art. 2, in resp. argum., verbo *Responsio*.

14. Pœdum est interius divitum instar affluere et exterius more pauperum mendicare. *Epist. ad quemdam Provenientem.*

15. Quintuplex est mendicatas differentia: prima est, quam parit esuritas, et hæc est in personis miserabilibus et egenis; secunda est, quam parit cupiditas, et hæc est in pauperibus simulatis; tertia est, quam parit pigritia, et hæc est in pauperibus mendicatis validis, et otiosis; quarta est, quam parit industria, et hæc est in pauperibus studiosis circa disciplinam scholasticam occupatis; quinta est, quam parit iustitia, et hæc est in pauperibus voluntariis, innumibus.

ab amore temporalis lucri, et torpore temporalis quietis. In *Apologia pauper.*, resp. 4, cap. 3.

16. Hoc vere est quoddam genus rapinae, cum aliquis ultra necessitatem veram mendicat, unde alter magis indigens detrimentum patitur. *Lib. 2, de Prospectu rety.*, cap. 47.

17. Quid potest tam verecundum esse, quam in omnium christianorum misericordia se ponere? *In Regul. FF. Minorum*, cap. 6.

18. Majoris perfectionis est in Religione mendicare, quam divitias proprias in seculo erogare. *Super Acta Apostolorum*, cap. xx, art. 20.

19. Amorem Dei pro eleemosynis offerre, nobilis est prodigalitas: et qui minus ipsam quam denarios reputant, iudicarem ego esse stultissimos: nam solius divini amoris imprecialiale pretium ad regnum comparandum sufficit. In suis *Opuscul.*, oraculo 2.

20. Mendicatus divitem a quo eleemosyna colligitur, abundantioribus afficit thesauris, et occultam subministrat fameris et lucri occasionem. In suis *Opuscul.*, serm. 3.

21. Nolo distittere regalem vitam dignitatem, ire scilicet pro eleemosyna ostiarii. *Ibid.*, Apophthegm. 14.

22. Fratres, petitis tantum victui et vestitui necessaria; ego de me fateor, et gratias ago Deo, quod nunquam fut fur aut latro eleemosynarium: semper enim minus accepi, quam me contingeret, ne alii pauperes sua sorte fraudarentur: quia contrarium facere, semper furtivum reputavi. *Ibid.*, Apophthegm. 41.

23. Panis eleemosynæ, panis est ad benedictus, quem sanctificat laus et amor. *Prose.*

24. Cum enim frater eleemosynam petit, prius dicit: Laudatus et benedictus sit Dominus Deus; postea addit: Facite nobis eleemosynam pro amore Domini Dei: laus panem sanctificat, et amor Domini benedicit. *Ibid.*, colloquio 6.

25. Jucundum est sub Fratrum Minorum titulo mendicare, quem in retributione iustorum evangelicæ veritatis magister ore suo tam signanter expressit, dicens: *Quantum non fecistis uni de minoribus his, nec mihi fecistis.* In suis *Opuscul.*, colloquio 87.

26. Ille est panis angelorum, qui pro Dei amore petitur, et beatis suggerentibus angelis pro ipsius charitate largitum sancta paupertas colligit ostium. *Ibid.*, colloquio 88.

27. Mendicare confusio est, maximo illo pessimo genere mendicandi, quo fatuas virgines legitur mendicasse. *Serm. Dom. 10 post Pent.*

28. Mendicatus fuit Christus, quiens ab aliis necessaria: et non tantum mendicus, sed et pauper. *Super Psalm. xxxix.*

DDONYSIUS
CARTHUS.

4. INNOC. III

S. FRANCES.
ASSISINS.

S. JOANNES
CHRYSOST.

S. LED I.

S. PAVLUS
CHRYSOST.

S. PROSPER.

SALVIANUS.

S. THOMAS
AQUINAS.

IN VET.
PATR.

SENECA.

HAYMO.

S. ANAS IAS.

29. Multi sunt mendici, qui pauperes non sunt: sed mendicando divitias congregant. *Super Psalm. xxxix.*

30. Multi sunt pauperes, qui mendicare erubescunt: et hi non sunt pauperes spiritu, sed retantum. *Prose.*

31. In Christo autem, et suis imitatoribus nec paupertas a mendicatas, nec mendicatas a paupertate, recedit. *Ibid.*

32. O miserabilis mendicantis conditio! si petit, pudore confunditur: si non petit, egestate consumitur: sed ut mendicet, necessitate compellitur. *Lib. 4 de Contemptu mundi*, cap. 14.

33. Quare mendicantes nullus trahit ad iudicem? quare nullus cogit, nullus calumniatur? nonne qui in securiori loco habitant? *Prose.*

34. Quam multis autem infelicissimum videtur, esse pauperem et mendicare! Quid igitur? est ne bonum mendicare? bonum, inquam. *Hom.* 13, super *Acta Apost.*

35. Sunt qui palam poscere ea, quibus indigent, erubescunt: et malunt misera tacite egestatis affligi, quam publica petitione confundi. *Serm. 4, de Collectis.*

36. Miserum I quom ubertas sterilem, abundantia auxium, inhumanum copia, divitias fecere mendicem. *Serm.* 104.

37. Mendicatus est ille, qui nihil sibi tribuit, sed totum de misericordia Dei expectat. *Super Psalm. cvi*, vers. 41.

38. Solut tantummodo Christus est, qui in omnium pauperum universitate mendicat. *Lib. 4, ad Eccles. catholic.*

39. Cave ne Domino tuo (sc. Christo) mendicante, alienas divitias congeras, 2, 2, quest. 187, argum. in contrar.

40. Non modo religiosi, sed omnibus ad humilitatis assumptionem, et exemplum, et communem utilitatem, mendicare licet, non autem ad otium fovendum, vel ad lucri cupiditatem. *Ibid.*

41. Pauperes voluntate delectat mendicare cum Christo. *Lib. 4 in Vita sanctæ Eugentis*, cap. 1.

42. Nulla re charius constat, quam quas precibus emptæ est. *Lib. 2, de Benefic.*, cap. 1.

MENS.

S. AUGUST. *Ethymologia.* Mens dicitur a *μῆν*: mēne autem græce, latine dicitur luna: et sicut luna crescit et debet, et varia vicissitudine commutatur, in id tamen quod fuit quadam perfecta novitate se restituit: sic mens nunc caput summis inserit, nunc decidit in infimis, nunc sese inferens sibi, veris falsa redarguit. *De Spirit. et anima*, cap. 11.

S. ANAS IAS. *De finitio.* Mens rationalis est immortalis, et intel-

lectualis anime contemplandi facultas. In *lib. Vita daleis*, cap. de *Anima*.

Mens est vis, seu contemplatio incorporea per omnia absque laboris molestia discurrens. *Ibid.*

Mens est pars anime quedam, per quam omnis ratio intelligentie percipitur. *Serm. Dominice 13 post Trinitatem.*

Mens est vis quedam anime, qua inheremus Deo et fruimur. *Lib. de Natura et dignit. amoris*, cap. 10.

Mens nihil aliud est, quam purissima pars anime: quod enim oculis in corpore, hoc mens est in anima. *Lib. 2, De Fide orthodox.*, cap. 12.

Differentia. Inter animam, animum, spiritum, et mentem hoc interest, quod anima est qua vivimus, animus quo regimur, spiritus quod spiramus, mens qua cogitamus. *Lib. 4 de Different.*, differ. 177.

Inter mentem et rationem hoc dilfert: mens est anima pars præstantior, a qua procedit intelligentia: ratio vero est motus quidam animi visum mentis acutus, veraque a falsis distinguit. *Ibid.* Lib., 2, differ. 19.

Inter memoriam, mentem, et cogitationem talis differentia est, quod memoria præterita retinet, mens futura prævidet, cogitatio presentia complectitur. *Ibid.*, differ. 21.

Oratio. Primam mentis originem aspicias, non ex terreno, et gravi concreta corpore, sed ex illo cœlesti spiritu descendit. *De Consolat. ad Helvidium*, cap. 6.

Comparatio. Quemadmodum oculus in corpore, sic mens in anima dominatur. *De Octo vitiosis cogitat.*

Quemadmodum corporis regimen est penes oculos, mundi vero penes lucis naturam: eodem modo imperium in nos mens obtinet. *Eodem Quod Deus sit immutabilis.*

SENTENTIE PATRUM.

1. Ut mens nostra nullis repagulis corporalibus impediatur, tanquam lucerna lux intus posita foris luceat. *Lin. 2, de Virginibus.*

2. Mens nihil sibi arroget; quia se regere non potest, nisi divino favore suffulta sit. *Lib. 2, de Abraham*, cap. 8.

3. Omnis mens præterita spectat, nec nature quodam usu impeditur, nihil vacuum, nihil nudum suorum patitur esse gestorum. *De Noe et arca*, cap. 31.

4. Quando mens sibi recti est conscia, gratulatur, vel infusione quadam spiritali repletur animus gaudio. *Lib. 2, de Cain et Abel.*

5. Mens eum se cognoscit, notitiam suam gignit, et est solo patens suis notitie. *Serm. Dom. 6, post Pascha.*

S. ANT. DE
PADEA.

S. BERNARD.

S. JOANNES
DAMASCEN.

S. ISID.
HISP.

SENECA.

EVAGRIUS.

PHILO JUD.

S. AMBROS.

S. ANTONIUS
DE PADUA.

6. Semper in mente habeo Deum : o ! mens omni beato heatior, omni felici felicior, quam habes Deum in mente. *Prose.*

7. Quomodo te ergo in mente habere potero, o Deus ? quid ego ut te habeam, dare debeo ? Da, inquis, te mihi, et ego dabo me tibi, da mentem et habebis me in mente.

8. Vis Deum semper habere in mente ? habe semper te coram te : ubi oculus, ibi rationes, habe semper oculum in te.

9. Deus est in mente, mens in oculo, oculus in te : si ergo vides te, habes Deum in te. *Serm. Dom. 15, post Trinit.*

S. SATHANAS. MAGNUS. 10. Mens princeps est, et dux corporis animalis. *De communi essentia.*

S. AUGUST.

11. Oculum anime, mens est ab omni labe corporis pura, id est, a cupiditatibus rerum temporalium jam remota atque purgata. *Lib. 1 Soliloq. cap. 6.*

12. Nihil tam novit mens, quam id quod sibi presteo est : nec menti magis quidquam presteo est, quam ipsa sibi. *Lib. 14, de Trinit., cap. 4.*

13. Mens sine oculis carnis humana est, oculi autem carnis sine mente belluini sunt. *Ibid., cap. 4.*

14. Nusquam se melius regente dumtaxat fidei regula acies humane mentis exeret, quam in eo quod ipse homo in sua natura melius ceteris animalibus, melius etiam ceteris anime sue partibus habet, quod est ipsa mens. *Lib. 15, de Trinit., cap. 27.*

15. Mens veritatis capax non est nisi vitium liberata. *De Agone christiano, cap. 13.*

16. Memoria etiam mens est, unde et immemores amentes dicuntur. *De Spiritu et anima, cap. 34.*

17. Cum anima in se agit se, et ex se, et per se, sola mens dici solet. *Ibid.*

18. Mens quando cogitatione se conspiciat, intelligit se et recognoscit : quando contemplatione ad Deum ascendit, ut eum intelligat et diligit, imago Dei dicenda est : cogitando eterna, vir est : quando vero ea agit vel cogitat que sunt temporalia, mulier appellatur. *Ibid.*

19. Mens amare seipsam non potest, nisi etiam se noverit : nam quomodo amat quod nescit ? *Lib. 9, de Trinit., cap. 3.*

20. Tanto gloriosius mens ad superiora promovetur, quanto diligentius ab inferioribus concupiscentia cohibetur. *De opere monachorum, cap. 2.*

21. Multum laudanda est mens humana, si vincitur a corpore suo. *De Agone christiano, cap. 19.*

22. Mens universorum capax, et omnium rerum similitudine insignita, omnia esse dicitur naturali quadam potentia, et naturali dignitate. *De Spiritu et anima, cap. 41.*

23. Nihil tam novit mens, quam id quod sibi presteo est : nec magis menti quidquam presteo est, quam ipsa sibi. Nam cognoscit se vivere, se meminisse, se intelligere, se velle, cogitare, scire, judicare, hæc omnia novit in se. *Ibid., cap. 32.*

24. Mens paradisi est, in qua cum celestia meditatur, quasi in paradiso voluptatis delectatur. *Ibid., cap. 37.*

25. Ad majora mentem, nisi pietas puritasque non perducit. *De Moribus sanctorum, cap. 7.*

26. Nihil potentius ista creatura, que mens dicitur rationalis, nihil hac creatura sublimius : quidquid supra istam est, creator est. *Tract. 23, super. Evang. Joann., cap. v.*

27. Diabolus intrare non potest mentem, in qua pax dominatur. *Serm. 2, ad fratres, in eremo.*

28. Qualis est homo in mente, talem verbositas depingit in ore. *Ibid., serm. 3.*

29. In mente arbitror esse summum hominis bonum. *Lib. 3, contra Academ., cap. 12.*

30. Sensu nos multæ bestie superant, mente autem et ratione nos Deus illis proposuit. *De quantitate anime, cap. 28.*

31. Si aliud ratio, aliud mens : constat certe nonnisi mentem uti ratione. *Lib. 1, de Lib. arb., cap. 9.*

32. Non est homo perfectus, si animo ipsi mens humana defuerit. *Epist. 57, quest. 1.*

33. Mens Deo subdita, concupiscentiæ dominatur. *De Opere monachorum, cap. 22.*

34. Caro in terram cogit, mens sursum tendit : rapitur amore, sed tardatur pondere. *De Utilitate jejuni., cap. 2.*

35. Lux mentium supra mentes est, et excedit omnes mentes. *Tract. 3, super Joann.*

36. Quando quisque nascitur, antequam possit uti mente, non regitur nisi sensibus carnis. *Ibid., tract. 13.*

37. Mens nostra, que est oculus anime, nisi veritatis lumine radietur, nec ad sapientiam, nec ad justitiam poterit pervenire. *Ibid., tractatu 35.*

38. A nullo malo abstinere mens mala, etiam clausis oculis. *Ibid., tract. 44.*

39. Mutabilis est mens nostra, que percipit descendendo quod nesciebat, et veri similitudine fallitur, ut pro vero approbet falsum ; et obscuritate sua, quasi quibusdam tenebris impeditur ne perveniat ad verum. *Ibid., tract. 99.*

40. Lamentari quisque sana mente mavult, quam letari in amentia. *Lib. 11, de Civ. Dei, cap. 27.*

41. Partem carnali mens debet imperare, et eam ab illicitis operibus ratione cohibere. *Ibid., lib. 15, cap. 7.*

42. Mens corporis atque vitiorum non potest

esse domina, Dei veri nescia, nec ejus imperio subjugata, sed vitiosissimis demonibus corruptentibus prostrata. *Ibid., lib. 19, cap. 25.*

43. Nisi bono ingenio pietas et pax quedam mentis accedat, de rebus divinis nihil prorsus intelligi potest. *De Utilitate cred., cap. 18.*

44. Mens ipsa hominis, que dicitur rationalis, mutabilis est, non est id ipsum, modo vult, modo non vult : modo scit, modo non scit : modo meminit, modo obliviscitur. *Super Psalm. cxxi.*

S. BASIL. 45. Quorum mens ad mutationem propensa est, non est dissentaneum ; quin eorum quoque vita non sit ordinata. *Apud D. Joann. Damasc., lib. 2, Parall., cap. 1.*

46. Janna cordis mens est. *De Substant. verbo Variam.*

47. Variam dant otia mentem. In suis *Proo. verbo Variam.*

S. BERNARD. 48. Bona possessio mens bona ; sepi hanc possessionem, et muni eam undique, ne irruant in eam et captivam ducant irrationabiles corporis passiones. *De Ordine vite.*

S. BERNARD. 49. Si tibi mens bene conscia est, terreno carcere resoluta colum libera perit. *Lib. 2, de Convul. philosoph., prosa 7.*

S. BERNARD. 50. Mentem tranquillitas pacificat, charitas leificat, veritas rectificat, puritas scandalum eradica. *Expos. 2, super Psalm. cxviii, cap. 14, vers. 5, art. 4.*

S. BERNARD. 51. Sicut homines diversas habent facies, sic diversas habent mentes. *Super lib. 2 Sentent. dist. 3, parte 1, art. 2, quest. 1.*

S. BERNARD. 52. Mens nostra non ad peccandum data est, sed ad contemplandum. *Prose.*

S. BERNARD. 53. Mens enim verba discernit, mens videt ; quia mens in nobis est visus, gustus, et discretio.

S. BERNARD. 54. Itaque non assentitur mens his, que semper fiunt, si non voluerit homo. *Hæres 77, contra Demeritias.*

S. BERNARD. 55. Mens non revocatur, nisi timore. *Super Epist. ad Rom., cap. 11.*

S. BERNARD. 56. Meliora sunt fercula mentis, quam dapes corporis. *Super Acta Apostolorum, cap. vi.*

S. BERNARD. 57. Sicut caput corporis prima pars est, ita principale interioris hominis mens est. *Lib. 14, Moral., cap. 16.*

S. BERNARD. 58. Mens nisi in statu suo arcta custodiæ disciplina teneatur, semper in deteriora dilabitur. *Ibid., lib. 14, cap. 26.*

S. BERNARD. 59. Interna facies hominis mens est, in qua nimirum recognoscimur, ut ab auctore nostro diligamur. *Ibid., lib. 10, cap. 11.*

S. BERNARD. 60. In hoc mens justa ab injusta discernitur, quod omnipotentis Dei laudem et inter adversa confitetur, quod non cum rebus frangitur, non cum casu glorie exterioris cadit. *Ibid., lib. 14, cap. 47.*

S. GREGOR. MAGNUS. 61. Sepe que mens descripsit, hæc manus non perficit. *Orat. 48 de Statu episcopali.*

62. Mens cumetis hominibus lux est, penes quam est sentire, ac in quam est sensus. *Orat. 20 de Modestia.*

63. Cum mens in supernam respicit profunditatem, non habet ubi consistat, et in contemplationibus de Deo destituitur, tam infinitum illud est ac impenetrabile. *Orat. 1, in Theophania.*

64. Pinguis venter non gignit mentem lenuem. *Epist. 2, ad Negotian.*

65. Mens caput vocatur, quia sicut a capite reguntur membra, ita cogitationes mente disponuntur. *Super Psalm. xxii, vers. 6.*

66. Mens justus, sanctuarium Dei est. *Super Thren. in illud : In sanctuario.*

67. Lubrica mens semen perversum, quod primum sine modestia concipitur quasi parturiens postmodum sine pudicitia effunditur. *Super Ecclesiasten, cap. 11.*

68. Per signa exteriora sæpe dignoscitur dispositio mentis. *Ibid., cap. 8.*

69. Justa corporis speciem, non æstimes qualitatem mentis. *Super Ecclesiasten, cap. xi.*

70. Indiciū mentis, operatio est hominis : quoniam factis ostenditur, quidquid cordis secreto concipitur. *Hom. 14 ex diversis, in Math.*

71. Mens humana facile labitur, et omnibus mutabilis sensus est. *Hom. de Prodit Jude.*

72. Mente existente reproba, cuncta simul quemadmodum solet auriga corrupto, dissoluta sunt et perversa. *Serm. 5, super Epist. ad Rom.*

73. Mens barbara est, que dura et immitis est. *Ibid., serm. 6.*

74. Omni penna levior, et sublimior mens est. *Hom. 22, super Epist. ad Hebr.*

75. Mens, que libere appetit, tum ratione, tum intelligentia, tum cupide et intelligit res, et querit, et considerat, et deliberat, dijudicat, et gubernat. *De duabus Christi voluntatibus.*

76. Mens justus in adversis erigitur, et in prosperis deprimitur : non ad vitium, sed ad virtutem. *Super Prolog. reg. S. Benedicti, cap. 2, text. 23.*

77. Nihil deterius incuria mentis. *Parte 1 de Regione claustral., tract. 1, reg. 1, art. 8.*

78. Mens nostra celestis est. *Lib. 3 De Summo bono, cap. 7, sent. 7.*

79. Mens soluta in diversis, estena charitatis non astringitur : et male laxata, male ad omnem occasionem movetur. *Ibid., cap. 40, sent. 2.*

80. Quid ab homine desiderat Deus, nisi cultum mentis, qui est purus et sanctus ? *In Epitome, cap. Nam.*

81. Nunquam Deo quis poterit esse subjectus, nisi qui est purus et sanctus. *S. Laurent. Justin.*

S. GREG. NAZ.

S. HIERON.

HUG. A. S. VICTORE.

HUGO CARD.

S. JOANNES CHRYSOST.

S. JOANNES DAMASCEN.

JOAN. TRIT.

S. ISID. HISP.

LACT. FIRM.

S. LAURENT. JUSTIN.

qui menti sua imperare nequiverit. *Serm. de S. Hieronymo.*

S. MACCHAR. 82. Mens nostra, thronus est divinitatis; et nostre menti thronus, est divinitas ac Spiritus sanctus. *Hom. 6.*

S. PETR. 83. Mens odiosa, cupida, curis tantummodo secularibus dedita, libidinis igne succensa, infernus est. *Lib. 2, epist. 5, ad Hildebrand, Cardinal.*

84. Quemadmodum principalis pars corporis est facies: ita animae pars principalis est mens; hanc solam inspirat Deus, alias hoc honore non dignatur. *Lib. 1 Legis allegor.*

85. Mens ipsa est oculorum oculus, et auris aurium, et in unoquoque sensu sensus sincerior.

De Congressu querendo evadit. gratia.

86. Mens, que inest nostrum unicuique, cetera potest comprehendere, seipsam nosse non potest. *Prosec.*

87. Quemadmodum enim oculus alia videt, se ipsum non videt: sic et mens intelligit alia, seipsam non comprehendit. *Lib. 1 Legis allegor.*

88. Monitor sermonis mens est, sicut mentem Deus commovet: sermo interpres mentis est apud homines, sermonis vero mens apud Deum. *De Migrat. Abrahæ.*

89. Mens quando Deo pure sacrificat, non est humana, sed divina: cum autem ad aliquid humanum avertitur, descendens de celo, vel potius delapsa in terram, egreditur, etiamsi corpus intus maneat. *Lib. Quis rerum divinarum heres sit.*

90. Mens est oculus anime, illustratus splendore proprio, per quem dispelluntur altissimas tenebre offusæ a rerum ignorantia. *Lib. Quod Deus sit immutabilis.*

TITLASSIUS 91. Mens perturbationibus nudata, quotidie luculentior evadit, et ad res que vere sunt contemplandas illustratur. *Hecatontad. 1, sent. 50.*

92. Mens perturbationibus libera, que considerat, sive invigilet, sive dormiat corpore, videt tenacius. *Ibid., sent. 54.*

93. Non potest mens rei sensibili diu immorari, nisi omnino illa afficiatur. *Ibid., Hecatontad. 2, sent. 53.*

94. Mentis cum sensibus amicitia, eam facit mancipium corporæ voluptatum. *Ibid., sent. 55.*

95. Quando a virtutibus suis affectivæ vires moventur, tunc etiam mens a scientiæ suæ loco deturbatur. *Ibid., sent. 56.*

96. Mens cui affectiones imperant, cogitat quæ non decent, quales autem cogitationes sint, produnt sermones et opera. *Prosec.*

97. Mala cogitationis dux est affectio, affectio- nis auctor sensus: quo ut male utamur, in causa est mens. *Ibid., Hecatontad. 3, sentent. 4.*

98. Magna equidem mens est, quæ ab affectio-

nus est libera, et sequestrata ab his quæ sunt, et in Deo versatur. *Ibid., sent. 27.*

99. Mens continentis, templum est Spiritus sancti: gulosi autem mens, corvorum est domicilium. *Ibid., sent. 55.*

100. Mens affectionibus referta, officina est malarum cogitationum. *Ibid., sent. 77.*

101. Ne putes mentem a carnis amicitia descivisse, cum adhuc in his quæ carnis sunt propria occupetur. *Ibid., Hecatontad. 4, sent. 2.*

102. Mens alacris et serena, Spiritus sancti habitaculum est. *Lib. 2, de Vita Leonis.*

SENTENTIE PAGANORUM.

103. Mens videt, mens audit. *Sect. 11, Problem. quest. 33.*

104. Ut est in corpore visus, sic est in anima mens. *Lib. 1 Ethicor. ad Nicomach., cap. 6.*

105. Mens omnis id expetit, quod est optimum sibi, et probus obtemperat menti. *Ibid., lib. 9, cap. 8.*

106. Mente nihil homini dedit ipse Deus divinius. *Lib. 3, de Offic., num. 14.*

107. Hominis mens discendo alitur, et cogitando semper aliquid aut inquirat, aut agi, videntique et audiendi oblectatione dicitur. *Lib. 4, de Offic.*

108. Quemadmodum in ambulando cavens, ne clavum calcens, pedemve distorques: sic in degenda vita cave ne gubernatricem actionum mentem tuam ledas. In suo *Enchirid., cap. 60.*

109. Commota semel et concessa mens ei servit a quo expellitur. *Lib. 4, de Ira, cap. 7.*

110. Mobilis et iniquita mens homini data est: nunquam se tenet, spargitur, et cogitationes suas in omnia nota atque ignota dimittit; vago, et quietis impatientis, et novitate rerum lætissima. *De Consolat. ad Helvium., cap. 6.*

111. Bona mens nec commendatur, nec emittit: et puto, si venalis esset, non haberet emptorem: at mala quotidie emittit. *Epist. 27.*

112. Debemus aut curare mentem segram, et vitis liberare, aut vacantem quidem, sed ad peiora pronam præoccupare. *Epist. 94.*

113. Templum sanctum est Deo, mens pii: et altare est optimum ei, cor mundum, et sine peccato. *Sent. 40.*

114. Bona mens, chorus est Dei: mala mens, chorus est demonum. *Ibid., sent. 54.*

115. Sapiens mentem Deus inhabitat. *Ibid., sent. 137.*

116. Sapiens mens speculum est Dei. *Ibid., sent. 130.*

117. Mens in ratione, ratio in anima, anima in spiritu, spiritus in corpore. *Lib. de Potestate et sapientia Dei, omni titulus Pinander., cap. 10.*

118. Anima mentis presentis destituta, nec agere quidquam, nec dicere potis est: nec audit, nec videt, sed animalis similis est ratione carenti. *Ibid.*

Vide etiam tit. *Bonum*, sent. 54; *Charitas Dei*, sent. 32; *Cogitatio*, sent. 2; *Compunctio*, sent. 66; *Contemplatio*, sent. 112; *Delicia*, sent. 13; *Desiderium*, sent. 17; *Deus*, sent. 85; *Immunditia*, sent. 31; *Impudentia*, sent. 18; *Instabilitas*, sent. 14; *Meditatio*, sent. 13; *Memoria*, sent. 21; *Motus*, sent. 56; *Negligentia*, sent. 49; *Oblivio*, sent. 25; *Occupatio*, sent. 14; *Puritas*, sent. 12; *Spiritus sanctus*, sent. 3; *Tractio*, sent. 44.

MENTIS EVAGATIO.

Vide EVAGATIO.

MENS.

HUGO CARD. *Divisio*. Est triplex mens: mens naturæ, mens Scripturæ, mens Eucharistiæ. *Super Ecclesiastic., cap. XXXI.*

SENTENTIE PATRUM.

S. ANTON. 1. In principio mensæ debet fieri benedictio per eum, qui ibi est major, et in fine gratiarum actio, vel hymnus, exemplo Christi. *Parte 3, tit. 18, cap. 3, § 3.*

S. ANTON. 2. Mensa Domini est paupertas, mens diaboli est prosperitas. *Serm. Dom. 1 post. Trinit.*

S. AUGUST. 3. Memento divertisse te ad refectonem, non ad defectionem. *Super Psalm. XXXIV, conc. 1, vers. 5.*

4. Cum manducas et bibis psalle, non intermiscendo sonorum suavitates ad aures aptas, sed modeste et frugaliter et temperanter manducando et bibendo. *Prosec.*

5. Si vero modum naturæ debitum immoderatione voracitatis excedas, et vinolentia te ingurgites, quantalibet laudes Dei lingua tua sonet, vita hilsphenat. *Super Psalm. cxxxvi.*

6. Quisquis amat dictis absentium rodere famam, Hanc mensam vitæam novetur esse sibi. *Serm. 26, ad Fratres in eremo.*

S. BASILIUS 7. In omnibus necessaria est diligentia, et proba mensura cura, ut nusquam necessitatis terminos transgrediarum. *Quest. 2.*

S. BERNARD. 8. Inter prandendum quantum fauces dapibus, tantum aures pascentur rumoribus. In *Apolog. ad Guillelm. abbat., cap. Dicitur.*

9. Ad mensam non solum fauces cibum capiunt, sed etiam aures exhauriant verbum Dei: non enim debet totus manducare, sed sic occupetur cor ad verbum Dei, ut solæ fauces sumant cibum, aures verbum. In *Speculo monachorum.*

10. Christianus semper ita surgat de mensa, ut

adhuc habeat appetitum plura sumendi. *Lib. de Passione Domini, cap. 42.*

11. Si manducas, mensam tuam sobrietas perornet. *Apud De Anton., part. 4, tit. 4, cap. 4, § 2.*

12. Loqui seu musitare ad mensam, ubi silentium est servandum, turpe vitium est. In *Speculo discipl., parte 4, cap. 21.*

13. Moram in mensa facere, religiosum non est. *Ibid., cap. 32.*

14. Mensa, in qua nulla Dei memoria adhibetur, à brutorum stabulo nil differt. *Hab. apud De Joan. Damasc., lib. 2, Parall., cap. 5.*

15. Dum manducas et bibis, cogitare non cesses qualiter Rex tuus pro te aceto et felle potatus est. *De Profess. monast., art. 19.*

16. Requies mensæ, est refectio satiætat interme. *Lib. 26, Moral., num. 32, cap. 24.*

17. Mensam tuam pauperes et peregrini, et cum illis Christus convivæ noverit. *Epist. 2, ad Neopolitan.*

18. Nec cibi sumentur, nisi oratione premissa: nec recedatur a mensa, nisi referatur Creatori gratia. *Epist. 22, ad Eustochium.*

19. Dum corpus saginatur cibo, saturatur animæ lectione. In *Regula Monachor., cap. 37.*

20. In mensa duplex est custodia discipline: in habitu scilicet et in cibo: in habitu tribus modis, in disciplina tacendi, in disciplina videndi, in disciplina continendi sese. *Prosec.*

21. In cibo duplex est observatio: in eo quid sumat, in eo quantum sumat; in eo quomodo sumat: in prima, luxuriam arguitur, in secunda, curiositas; in tertia superstitio notatur. *De Inst. novit., cap. 49.*

22. Mensa religionis, ordinata est: sufficiens, non superflua. *Lib. 1, de Claustro anime, cap. 11.*

23. Mensa monachorum, ferrosæ mulieri quam nihil externum decorat, cum maata quadam pulchritudine splendat, persimilis est. *Hom. 71, super Math. Oper. perf.*

24. Tempus post mensam, agendi gratias tempus est: non decet autem agentem gratias ebrrium esse, sed sobrium. *Gene. 1, de Loaro mendico.*

25. Mensarum sumptuosarum, nullus alius proventus est, quam corruptio. *Super Epist. ad Galat., cap. vi.*

26. Vilis tenuisque mensa sanitatem parit. *Hom. 55, ad Populum Antiochenum.*

27. Nihilò fiunt asinis meliores, animi mensarum delicias sectantes. *Ibid.*

28. Mensa ab oratione sumens initium, et in orationem desinens, nunquam deficit, sed fonte largius affert bona. *Ibid., Hom. 79.*

29. Mensa mediocris, plurimum iuventutatis habet et voluptatis. *Hom. Quod nemo loquitur.*

IN VII
PART.

ARISTOTEL.

CICERO.

EPICTETUS.

SENECA.

SIXT. PHEL.

TRISMEGIST.

S. BONAV.

CLEM. ALEX.

DIONYSIUS

CARTEUS.

S. GREGOR.

MAGNUS.

S. HIERON.

HUGO A. S.

VICTORE.

S. IOANNES

CHRYSOST.

30. Divitum mense excretae quidem et horridae, ac morborum et contaminationis plena sunt. *Ibid.*

31. Extreme dementiae est fugere a mensa frugali, quae habet voluptatem et suavitatem, et instruere aliam planam innumeris calamitatibus, inuavem, tristem et morbosam. Serm. *contra Luxum et crapulam.*

32. Frugalis et mediocri mensa laudanda est, quam non carpit Propheta, non arguit homo, non reprehendit Deus, non punit ignis, nullus adversatur, nullus odit, nullus invidet; sed probat Deus, commendat angeli, laudant homines, suscipit caelum. *Ibid.*

33. Ex mensa continua, maligna quaeque intercedentia solvuntur. Hom. 4, de *Patient.* Job.

34. Mensa hominis est terra. Serm. de *Jejun.*

35. Magni honoris est, recumbere cum potioribus. Serm. 4, super *Epist. ad Colos.*

36. Omni iucunditate privata est divitum mensa: illa vero quae pauperum est, quavis animi delectatione referta est. *Ibid.*

37. Temus mensa, cibus asperior, simplicior potus, corpus firmant, confirmant animum, et utriusque hominis statum reddunt alacriorem. Serm. 56, de *S. Martino.*

38. Bonus mense administrator, sic dispensat necessaria corporum, ut saluti etiam consulat animarum: quia et parcendo sobrietatem nutrit, et largiendo murmuracionis vitium ne oriatur, obsistit. *Opusc.* 43, cap. 49.

39. Non dat tot pugna saucios, quot solet mensa convivas. Lib. 3, epist. 3, ad *Ecdicum.*

40. Dum in mensa epularis, Dei memineras: ne corpus ipsum dum ex foecundiori alimonia repletur, animus a sapientiae studio revocetur. In *Concione panegy.*

41. Mensa egenorum in more et fletu dolorum Christi versari debet, et Deo regratiari. In *Enchirid. monachor.*, cap. 1, sect. 2.

SENTENTIA FAGANORUM.

42. Ad proborum hominum mensas probos non invitatos proficisci posse, consentaneum est. Sisygia 5, de *Convivio.*

MERCATURA.

Vide NEGOTIATIO.

MERCES.

Vide PREMIIUM ET REMUNERATIO.

MERETRICIUM.

COLLECTOR. *Ethymologia.* Meretrix a *merendo* dicta est, eo quod mercede suam exerceat malitiam.

S. AUGUST. Meretrices lupas vocabant, unde nunc etiam tur-

pia lae carum lupanaria nuncupantur. Lib. 18, de *Civ. Dei.*, cap. 24.

Pellices dicuntur meretrices a pollutione, vel a pellice formositate, quae incautos alieni atque pelliciunt. Super *Epist. 11, B. Petri.* cap. 11 in illud; *Pellicentes animas.*

S. ISIDORUS HISPAL. Meretrix est dicta eo quod pretium libidinis merreatur. Lib. 10, *Ethymol.*, verbo *Meretrix.*

DEFINITIO. Meretrix est mulier, quae sordidissimi questus gratia prostat, et cuius pulchritudo venalis est.

Meretricium est commercium nefarium cum muliere, quae multorum patet libidini. Parte 1, *Centiloquii.*, sect. 32.

S. HIERON. Meretrix est mulier, quae multorum libidini patet. Epist. 6, ad *Fabiolam.*

SENTENTIA PATRUM.

1. Proh dolor! quantis hisce refertis est ordis: dulces sunt furiae, inescant melle, vipeo savius felle necant. Parte 3, serm. 2, cap. 20.

2. Virgo est, quae Deo nubit: meretrix, quae deos fecit. Lib. 1, de *Virginibus.* cap. 9, num. 52.

3. Oculis meretricis, laqueus amoris est. Lib. 1, de *Penit.*, cap. 14.

4. Sermo meretricis laqueus est, qui obducat ad tempus fauces tuas, et postea exasperat eas amaritudine conscientiae peccatricis. De *Bono mortis.*, cap. 6.

5. Omnibus modis lasciviae mulieris vitandus occurrit. Lib. 2, de *Apologia David.*

6. Non est desideriosa petulantia meretricis, non otiosa lascivia, quae facit juvenum volare corda, ut propriae mentis nequeant tenere constantiam, et huc atque illuc fervido amore rapiantur. *Prosec.*

7. Cave huiusmodi mulierem, quae pedibus non quiescit, foris errat, insidiatur per angulos, oculis ligat, verbis alicit, insitiis lectum intexit suum. *Ibid.*

8. Facile capit oculos petulantis forma meretricis, nisi eos odia premant justa, et impuritatem indignatus avertat affectus Super *Psal. cxviii.* serm. 43, vers. 8.

9. Difficile lupi a cadavere, formicae a grano, a melle muscae, meretrices a prostibulo separantur. Serm. *Domin. infra octav. Nativit.*

10. Scortatio ita juvenentem inflammat, et famidiu impugnat, donec mentem eius oculis privet. De *Definit.*

11. Quid sordidius, quid inanissimum, dedecoris et turpitudinis plenius, meretricibus, lenonibus, ceterisque hoc genus pestibus divi potest *Prosec.*

12. Aufer tamen meretrices de rebus humanis, turbaveris omnia libidinis. Lib. 2, de *Ordin.*, cap. 4.

GLOSS. ORD.

S. ISIDORUS HISPAL. COLLECTOR.

S. BONAV.

S. HIERON.

S. ALANUS DE RUPE.

S. AMBROS.

R. BASILIUS MAGNUS.

S. BERNARD.

S. BONAV.

CLEMENS ALEX.

GILLEBERT. ANGLUS.

GLOSS. INT.

GLOSS. ORD.

GRATIANUS.

S. HIERON.

S. ANTONIUS DE PAD.

S. SATHANAS. MAGNUS.

S. AUGUST.

13. Meretricium publice venalis est turpitudine. Lib. 5, *Quaest. super Deuteronom.*, quaest. 37.

14. Vehementius meretrix, quando casta esse voluerit, quam quae semper fuit casta confligit: et tanto amplius in ea superanda voluntas laborabit, quanto majores ei consuetudo viros dedit. Lib. 6, *contra Julianum.*

15. Velis, nolis, illa quae praeter uxorem tuam tecum dormit, meretrix est. Serm. 8, in *Octav. Pascho.*

16. Pejus est alienum matrimonium violare, quam meretrici adhaerere. De *Conjug. bono.* cap. 8.

17. Absurdum est eum, qui intus a meretricis domino detinetur, publico civitatis esse profectum. Homil. 10, in *Hexamer.*

18. Femina senex et meretrix, si lex permitteret viam sepienda esset. Epist. de *Cura et regim. rei familiaris.*

19. Solent peccatrices mulieres in his quatuor maxime delinquere: scilicet in nutibus oculorum, in capillorum superflua preparatione, in voluptatibus osculorum et in suavitatibus unguentorum. Super *Luce.*, cap. vii.

20. Sicut amicus simulator, non amicum, sed dona sua amat: sic meretrix non amat virum, sed nummum. Serm. 10, de *SS. Apostoli.*

21. Pulchra meretrix et jucunda, dux venereorum est. Lib. 1, *Pedag.*, cap. 9.

22. Qui feminas, meretrices vocaverit, quae ex vultibus suis personas faciunt, non aberravit. *Ibid.*, lib. 3, cap. 2.

23. Mulier meretrici ornata meretricio, preparata ad capiendas animas, garrula, vaga, nunc foris, nunc in plateis, nunc juxta angulum insidiatur. Serm. 5, super *Cant. D. Bern.*

24. De meretrice uxor facta pristinos mores non derelinquit. Super *Oseam.*, cap. 2.

25. Quid turpius quam viros cultui meretricum copulari, et immolari hostias suae libidini? *Ibid.*, cap. 4.

26. Quanto Deus clementior, qui salutis viam post fornicationem ostendit: tanto miserior meretrix, quae non vult recipere sanitatem. Super *Hierem.*, cap. 3.

27. Cum in meretrice nulla spes fidei, nulla sit certitudo pudicitiae, patet quod non est in conjugium ducenda. In *Decr.*, part. 2, causa 32, quaest. 1 can. *Integritas.*, § *Cum ergo.*

28. Meretrix illa in Evangelio baptizata lacrymis suis, et crine quo multos ante deceperat, pedes Domini tergens, salvata est: non habuit crispantes filgas, nec stridentes calceolos, nec orbis stibio fulgatos; quanto foedior, tanto pulchrior. Epist. 10, ad *Farium.*

29. Pudet dicere, et tamen dicendum est: nobile femine, quae nobiliores habueres neglecti procos, villissimas conditionis hominibus et servilis copulantur: ac sub nomine religionis, et umbra continentiae, interdum deserunt viros Helemae, sequuntur Alexandros, nec Menelaos pertimescunt. Epist. 42, ad *Caudentium.*

30. Multae meretrices sterilitatem praebent, et necdum nati hominis homicidium faciunt. *Prosec.*

31. Nonnullae cum se senserint concepisse de scelere, abortivi venena meditantur, et frequenter etiam ipsae commortuae trium criminum reae ad inferos perdacuntur: homicidae sui, Christi adulterae, necdum nati filii parricidae. Epist. 22, ad *Eustoch.*

32. Inter concubinarum greges, palma vitiorum est, honesta polluere. *Ibid.*

33. Meretrices expolitae, sunt libidinum victimae. Epist. 1, *adversus Helvidium.*

34. Laïs Corinthia praerogativa pulchritudinis insignis, conata est Demostheni philosopho participare: cum jam Demosthenes blanditiis attractus emolliretur ad talamum, petivit ab eo Laïs centum talenta pro consensu: ad ille suspiciens in caelum, ait: Non emo tanti mercedem. Epist. 51, ad *Rufinum.* ne ducat uxorem.

35. Quanto Deus clementior est, qui salutis post fornicationem ostendit viam: tanto miserior meretrix, quae non vult post vulnera recipere sanitatem. Lib. 1, super *Hierem.*, cap. 3, super illud: *Frons mulieris meretricis.*

36. Callidae meretrices sunt, quae solent difficultate augere libidinis pretium, et ex hoc magis amatores ad insaniam provocare. Lib. 5, super *Ezech.*, cap. 16, super illud: *In quo mundabo cor tuum?*

37. Meretrix auro ornatur et gemmis, ut placeat amatoribus suis: quidquid pulchritudinis non habet per naturam, arte conquirunt. Lib. 1, super *Oseam.*, cap. 2, super illud: *Et visitabo.* lib. 4, super *Oseam.*

38. Meretrices praeter nimis fornicationibus laxatur ubera, rugosa efficitur frons ejus, genae maridae, languentes et stupentes oculi, labia pallora; obduca parent; exsiccata cutis, virtus infracta, ipsis quoque postea amatoribus suis fit odiosa. In *Solutioque de Arrha animae.*

39. In favo mellis duo sunt, scilicet mel et cera: sic in facie meretricis duo sunt, scilicet decorem et gratiam; hoc est, pulchritudo oris, et dulcedo sermonis. *Prosec.*

40. Sicut cera succendi ignem, mel praebet dulcedinem: sic pulchritudo meretricis igne libidinis inflammata carne, blandimento vero lenocinantis sermonis subvertit mentem.

41. Stillat mel ex cera, cum meretrix verba sua

HUG. A S. VICTORE.

mollit, et facit dulcior : hanc autem dulcedinem eterne mortis amaritudo comilitur. *De nuptiis carnalibus*, lib. 1, cap. 2.

42. Diligi meretrix, ut decipiat, ut rapiat : amat quae habes, non quod es. *Ibid.*

HUGO CARD.

43. Anima peccatrix meretrix est. Super *Psalm. xxx.*

44. Sicut stercus quanto plus calcatur, tanto amplius foetet : ita meretrix quanto pluribus se exponit, tanto plus sordet. *Prosec.*

45. Et sicut stercus, quanto recentius, tanto foetidius, ita est de meretrice. Super *Ecclesiastic.*, cap. 9.

46. Mulier si comessatrix est, meretrix est : si ebriosa est, et meretrix necessario. *Ibid.*, cap. 26.

S. JOANNES CHERYSOST.

47. Meretrix Magdalena Virgines ipsas casitate superavit. Homil. 6, super *Matth. Oper. perf.*

48. Non ita cœcum oculis noxium est, ut impudicus ille vultus, et nudatae meretricis aspectus : meliusque est luto omnes suam decolorare fedareque faciem, quam tale spectare flagitium. *Ibid.*

49. Sepulchra sunt meretricum diversoria : cum multo foetore, multa putredine, multaque immunditia sint repleta. Homil. 29, super *Matth. Oper. perf.*

50. Mulieres omnes, quae mercede corpus prostituunt, sceleratissimae, pertinacissimae sunt omnium, atque truculentissimae. *Ibid.*, homil. 49.

51. Meretrix deformis, quamvis multo circumdetur fœco, non potest tamen deformitatem occulere, sed quo magis appropinquat, eo deformior videtur. *Ibid.*, hom. 71.

52. Meretrix atque infamis, nihil honestum admittit. *Ibid.*

53. Meretrix ad tempus guttur tuum melle impingnat, postea vero amarum felle invenies, et acutum magis ferro bipenni. *Ibid.*, hom. 74.

54. Multae nunc mulieres meretricum sibi mores assumpserunt. *Ibid.*, homil. 74.

55. Meretrix uxor virum se fingit amare ; vere autem amat adulterum, et in facie istius quidem est, in corde autem alterius. Hom. 30, super *Matth. Oper. imperf.*

56. Raab meretrix sanctificata est, ut meretricibus spes daretur. *Ibid.*, hom. 41.

57. Nihil prodest meretrici, si nomen habeat eastum. *Ibid.*, hom. 45.

58. Quid eo turpius, qui meretricios petit forniceos ? quid contumeliosius ? Hom. 4, super *Joan.*

59. Qui meretricibus dat, ridiculus et infamis est, et multos sibi inimicos parat, et brevem voluptatem, vel nullam potius. *Prosec.*

60. Tunc cessat meretrix, cum omnibus rebus amantem spoliavit : imo nec tunc quidem, sed magis conviciatur et insultat jacenti, eumque ma-

jorem in modum ridet, et tot cum malis circumvenit, quae nullo pacto narrari possent. *Ibid.*, hom. 86.

61. Scorta impudentia sunt, quia impudens peccatum est. Homil. 17, super *Acta Apost.*

62. Cum meretrici quis concubuerit, totus immundus est. Homil. 18, super *I Cor.*

63. Quid turpius, quam ad ostium meretricia domus haerere cantillantem, pugnis a scorto contundi, Here, lugere, seipsam deturpare ? *Ibid.*, hom. 37.

64. Quantum pro meretrice potiendi pecuniarum sumptus ? periculum saepe extremum, cum corrivalibus bellum, vulnera, plagae. *Ibid.*, etc.

65. Qui in meretricia barathra deducti sunt, quovis servo servitiora, et miseriora effecti redeunt, et a multis corporibus infecti, morbos afferunt. Homil. 9, super *II Cor.*

66. Vehementer mulierem odit, qui cum ea scortatur : et vere mulierem diligit, qui a scorto meretricio actu eam abducit. Homil. 4, super *I Thess.*

67. Quemadmodum porcus in cœno volutatus, quocumque ingressus fuerit, omnis foetore replet : ita et scortatio malum est, quod difficile abluatur. *Ibid.*, hom. 50.

68. Qui scortari non didicerit, neque moechari sciet : qui vero scortis fuerit involutus, mox et in adulterium quoque prolabitur. *Ibid.*

69. Meretrix amare nescit, sed insidiatur tantum, venenum habet ipsius osculum, et toxicum os permitiosum. Homil. 14, ad *populum Antioch.*

70. Prostant in aëdibus meretrices, et hoc est earum culmen : quia corpus suum ventumdat pecuniae causa. Homil. 15, super *Ep. ad Hebr.*

71. Hoc proprium est meretricum, quod ejus sint, qui aurum dat, sit quilibet. *Ibid.*

72. Si alloqui blande coeperint, obsurdas, syrenes sunt, suavi cantu sopiunt ut demergant. *Prosec.*

73. Si tuos petant amplexus, cito rejicias, latronum morem gerunt, amplexantur ut perimant.

74. Si blanda frons et suavis praetenditur, non confidas : arident ut irrideant : si promissa promissis accumulunt, non credas. In *Collat. serm. de Reliquis duab. domib.*

75. Nulla vehementior discordiarum est causa, quam unius feminae a multis maribus appetitio. Lib. 3 de *Divin. inst.*, cap. 21.

76. Mulieres, quae a multis habentur, prostitute ac meretriciosae sint neesse est. *Ibid.*, cap. 22.

77. Omnis mulier aut sub viro est, et subjecta legibus viri : aut meretrix est, et utitur libertate peccandi. Homil. 8, in caput *xx Exodi.*

78. Meretrix non est compta moribus, non mo-

JOAN. GERS

LACT. FIRM

ORIGEN.

S. PETRUS CHERYSOST.

nibus ornata virtutum, non incesso gravis, non vere illo flammeo virginalem verecundiae opera velamento : sed lasciva oculis, soluta gressibus, praevienta illecebris, et tota dolis et simulationibus perfucata. *Serm. 115.*

S. PETR. DAM.

79. Meretrix pulpamentum est diaboli, projectio paradisi, virus montium, gladius animarum, aconita bibentium, toxica convivarum, materia peccandi, occasio periculi. *Opusc. 18, cap. 7.*

ROBERTUS BELLARM.

80. Omnes blanditiae meretricum, sunt jacula, sive lanceae : quae cum delectant aures, feriunt corda. Super *Psalm. liv, vers. 4.*

S. THEODOR.

81. Meretricis formae pulchritudo venalis est, et mercede conducitur. Lib. 1 *Eccles. histor.*, cap. 21.

SENTENTIA PAGANORUM.

CICERO.

82. Necessae est mulierem, quae etiam corpus addixerit turpissimae cupiditati, timere damnationem. Lib. 4, de *Arte Rhet.*

DIODEGEN.

83. Si lenones tanquam leones vitasses, vitae te tradidisses. *Ibid.*

SENeca.

84. Formosum scortum, lethale mulsum. In *Sent. 7.*

S. LAURENTIUS JUSTIN.

85. Meretrix ita infer multos se dividit ut nemo non aliquid signum familiaris animi ferat. Lib. 1 de *Benef.*, cap. 14.

Vido etiam tit. *Adulterium*, sent. 10, 11 ; *Confessio*, sent. 53 ; *Fucus*, sent. 53 ; *Maria*, sent. 203.

MERITUM.

S. DONAV.

Definitio. Meritum est boni operis efficacia ad obtinendum id quod non habetur, vel habendum justius quod habetur. Lib. 3 *Compendii Theolog. verit.*, cap. 11.

JOAN. GERS.

Meritum est actus laudabilis factus ad bonum alterius, per quo exigitur premium. Part. 4, in *Descript. terminor.*

S. LAURENTIUS JUSTIN.

Productio. Merita ex Dei gratia, hominisque arbitrio originem habent. Part. 4, in *Faseculo amoris.*

SENTENTIA PATRUM.

S. AMBROS.

1. Deus his quos elegit sine meritis, dat unde orientur et meritis. Lib. 1, de *Vocal. gentium*, cap. 10.

S. ANSELM.

2. Non claudunt locis quod diffunditur meritis. *Serm. 93.*

S. ANTONIN.

3. Nullus Deus meritis antecessit, ut tenere eum quasi debitorem possit. Super *Epistolam ad Rom.*, cap. 11.

4. Quanto quis plus vivit, tanto plura merita acquirere potest. Part. 1, tit. 5, cap. 1, § 7.

5. Principalis causa meritorum, est gratia. Part. 2, tit. 3, cap. 2, § 2.

6. Nec somnus Sanctorum vacat a merito. Part. 4, tit. 9, cap. 1, § 2.

7. Quisquis tibi enumerat vera merita sua, quid tibi enumerat, nisi munera tua. Lib. 9, *Confession.*, cap. 43.

8. Eterna lex incommutabili stabilitate firmavit, ut in voluntate meritum sit, in beatitate autem et miseria praemium, atque supplicium. Lib. 1, de *Libera arbitrio*, cap. 14.

9. Tanta est erga omnes homines bonitas Dei, ut nostra velit esse merita, quae sunt ipsius dona ; et pro his quae largitus est, aeterna praemia sit donaturus. De *Ecclesiastic. dogmat.*, cap. 32.

10. Dona sua coronat Deus, non merita tua : si ergo Dei dona sunt bona merita tua, non Deus coronat merita tua, tanquam merita tua, sed tanquam dona sua. *Degratiæ et libero arbitrio*, cap. 6.

11. Ubi merita considerantur electio est, non sors. Super *Psalm. xxx*, concion. 2, vers. 16 ; In *manibus tuis sortes meae.*

12. Si vis alienus esse a gratia, jacta merita tua. Super *Psalm. cxxxi*, cap. 1.

13. Noveris non jactare te de meritis tuis. Super *Psalm. cxxxi*, enarrat. 2, vers. 1.

14. Totum de misericordia : merita tua nusquam jactes, aut et ipsa tua merita, Dei dona sunt. Super *Psalm. cxlv*, vers. 8.

15. Delovisti omnia mala merita mea, et praevenisit omnia bona merita mea. Lib. 13, *Confess.*, cap. 1.

16. Praemium non potest praecedere merita. de *Moribus Eccles.*, cap. 25.

17. Sunt merita justorum, sed ut justi fierent, merita non fuerunt. *Epist. 105.*

18. Nullum est ante gratiam, quo merito percipiat gratiam ; cum omne bonum meritum nostrum, non in nobis faciat nisi gratia : et cum Deus coronat merita nostra, nihil aliud coronat quam munera sua. *Ibid.*

19. Parvulus Deus discernit, quos merita nullis discernunt. *Epist. 108.*

20. Diversitate penarum, diversitas agnoscitur meritorum. *Epist. 162.*

21. Malum meritum prioris hominis, natura sequens est : et bonum meritum sequentis, natura prioris est. Lib. 3, de *Lib. arb.*, cap. 20.

22. Deo deserente aliquis pro meritis sit in malum, et Deo adjuvante sine meritis convertitur ad bonum. Lib. 1, ad *Bonifac.*, cap. 18.

23. Nullis hominum meritis dicimus gratiam antecedi. *Ibid.*, lib. 2, cap. 5.

24. Ne quis velit de suis meritis extollatur. De *corrupt. et grat.*, cap. 10.

25. Credenti colligitur meritum, videnti redditur praemium. *Tract. 68. Super Joan.*

26. Humilitas claritatis est meritum, claritas humilitatis est praemium. *Ibid.*, tract. 104.

S. BERNARD.

27. Hoc totum hominis meritum, si totam spem suam ponat in eo, qui totum hominem salvum fecit. *Serm. 15, super Qui habitat.*

28. Sufficit ad meritum, scire, quod non sufficiant merita: sed ut ad meritum satis est de meritis non presumere: sic carere meritis, satis ad iudicium est. *Serm. 68, super Cant.*

29. Merita habere cures; habita, data noveris, et omne periculum evasisi. *Ibid.*

30. Pernitiosa paupertas, penuria meritum: presumptio autem spiritus, fallaces divitiæ meritum. *Ibid.*

31. Felix, cui nec merita sine presumptione, nec presumptio absque meritis deest. Habet unde presumat, sed non merita: habet merita, sed ad promerendum, non ad presumendum. Ipsum non presumere, promereri est: ergo eo presumit securius, quo non presumit. *Ibid.*

32. Rerum causa, non materia, nec exitus actuum; sed intentionis propositum culpas discernit et merita. *Epist. 69, ad Guidonem abb.*

33. Deus auctor est meriti, qui et voluntatem applicat operi, et opus explicat voluntati. *De Gratia et libero arbitrio.*

34. Merita cum gratia, spei quædam sunt seminaria, charitatis incentiva, occulte prædestinationis indicia, future felicitatis præsentia, via regni celestis. *Ibid.*

35. Totum meritum in bona voluntate est: quantum vis, tantum mereris. Quantum crescit voluntas tua bona, tantum crescit meritum tuum. *De inter. Domo, cap. 8.*

36. Sicut quædam medicina nihil valet sine scammonia, ita merita nostra nihil valent sine passione Christi. *Expos. 1, super Psalm. cxviii, in illud; Judicia iudicium meum, et redime me.*

37. Non bonum facere, sed bene facere, laudabile est: non enim verbis, sed adverbis meremur. Unde versus:

38. In vite meritis præsent adverbis verbis. *Lib. 5 Compend. Theolog. verit., cap. 12.*

39. Indumenta Christi, merita Sanctorum sunt. *Homil. 6.*

40. Argumenta meritum, incitamenta debent esse profectuum. *Hom. 3, ad Monachos.*

41. Quotidie addamus ad merita, nec de nobis aliquid presumamus, quia Dei est omne quod possumus. *Ibid.*

42. Deus novit de impiorum criminibus, merita augere justorum. *Ibid., hom. 4, Epiphani.*

43. Anxia vota suis nesciunt esse contenta meritis, ideo aliene precis mendicant suffragia. *Serm. 46, super Cant.*

44. Perfecta humilitas de meritis semper alienis presumit. *Ibid.*

S. BONAV.

S. C. CESARIUS

ARELAT.

S. EUSEBIUS

EMISSEN.

GILLBERT.

ANGLUS.

45. Per adversa, virtutum merita patefunt. *Gloss. INT. Super Job, cap. 33.*

46. Non res eadem semper est virtus, quia per momenta temporum scope merita mutantur actionum. *Lib. 28, Moral., cap. 6.*

47. Cum vita justorum differunt, semper eis per augmentum temporum crescant etiam lucra meritum. *Ibid., lib. 35, cap. 10.*

48. Præveniente gratia, et bona voluntate subsequente, hoc quod omnipotentis Dei donum est, fit meritum nostrum. *Hom. 9, super Ezech. ; super illud: Et ingressus est in me spiritus.*

49. Stulte mentes hominum merita ex qualitate corporis metiuntur. *Lib. 1, Dialog., cap. 5. verbo Quia.*

50. Periculosum est, de Sanctorum meritis disputare, et aliquid vel minus, vel plus disserere velle de eo, quem Dominus coronavit. *Epist. 20 ad Damas. pap.*

51. Nulli sapienti venire in dubium potest, eam rem majoris esse meriti, que sit amplioris laboris. *Epist. 4, ad Mauritiu filium.*

52. Temporalia meritum debet esse dignum, sed non condignum æterno premio: quia plus dabitur in premio, quam fuerit in merito. *In Annot. super Epistolam ad Romanos, in illud: Non sunt condigne passionem.*

53. Meritum condigni, proprie meritum est. *Super I Reg. cap. 26.*

54. Ome meritum a gratia est: unde opus factum extra charitatem, nullius est meritum. *Super IV Reg., cap. 10.*

55. Nisi præcedant merita, non est spes, sed presumptio. *Super Psalm. xv.*

56. Triplex est meritum: primum, est bonæ voluntatis; secundum, est bonæ operationis; tertium, est declinationis a malo. *Super Psalm. xvii.*

57. Quanta est charitas, tantum est meritum: pondus enim meriti, charitas est. *Super Epist. ad Rom., cap. 1.*

58. Sit licet excellens hominum meritum, sit nature jura conservans, sit legum jussis obtemperans, impleat fidem, justitiam teneat, virtutem exerceat, damnet vitia, semet exemplum imitantibus præbeat, parum est. *Prose.*

59. Quidquid gesseris, parum est: quidquid feceris, minus. Omne enim meritum breve est comparatione donorum: numerata beneficia, si potes, et tunc considera quid mereris.

60. Cum divinis numeribus actus proprios meditare, nec dignum te iudicabis eo quo frueris, si intelligas quid mereris.

61. De beneficiis innumeris divina in te pietate collatis, elige quod libererit unum, hinc tuum

GLOSS. INT.

S. CROGON.

MAGNUS.

S. HIERON.

HUGO A. S.

VICTORE.

HUGO CARD.

S. JOANNES

CHRYSOST.

JOAN. TRIT.

HUGO A. S.

VICTORE.

S. LAURENT.

JUSTINIAN.

S. LEO I.

PETR. CELL.

S. PROSPER.

RICHARD

AS. VICTORE.

compensari. totum non poterit meritum? *Serm. Quomodo primus homo.*

62. Tanta est erga omnes bonitas Dei, et nostra velit esse merita, quæ sunt ipsius dona, et pro his que largitus est, æterna præmia sit daturus. *Hom. de Adam et Eva.*

63. Merita sanctorum non minuuntur morte, non retardantur die, non dissolvuntur in terra, nec nocte obscurantur, nec tenebris obumbrantur. *Serm. de Pentecost.*

64. Tutus meritum penus, oblivio meritum. *Hom. 38, ad Popul. Antioch.*

65. Vis vere magnum aliquid operari? nunquam te suspicaris tanquam magnorum meritum. *Ibid.*

66. Si vis magnum ostendere meritum, noli altum sapere, et tunc hoc magis ostenderis: ne te putes aliquid magni efficisse, et totum feceris. *Ibid.*

67. Quamdiu anima in hoc mortali corpore est, nobis quidquid voverimus operari licet: egressa vero ipsa, nec promereri ultra possumus, nec demereri. *Super Proleg. Regule S. Benet., cap. 2, text. 7.*

68. Cuncta Deus reliquit, incerta hominum merita, ut unus non intumescat præ alio. *De Casto connubio, cap. 10.*

69. Præcedit divina electio electorum merita: nam hominum merita temporalia sunt, sed electio sempiterna. *In Fasciculo amoris, cap. 17.*

70. Merita ex Dei gratia hominisque arbitrio originem habent. *Ibid.*

71. Non ex dignitatibus aut gradibus discernuntur merita, sed exercentur dona. *De Triumphali Christi agone, cap. 26.*

72. Nullum temporis momentum præterit, in quo merita non valeant cumulari æterna. *Serm. de Vita solit., cap. 10.*

73. Aequatur plerumque merito, quod distat impendio: quia potest esse par animus, etiam ubi impar est census. *Serm. 4, de Jejuniis decimi mensis.*

74. Secundum altitudinem meritum, surgit remuneratio premiorum. *Lib. 2, de Mosateo tabernaculo.*

75. Nihil potest quidquam de meritis suis perdere, quorum causas atque profectus non in se, sed in suo auctore constituit. *Epist. ad Demetriad.*

76. Summum constituit meritum, ubi divinum cessarit auxilium, hæc superbia est omni peccato nocentior, omni genere elationis insanior. *Ibid.*

77. Semper detrimenta meritum, designant detrimenta premiorum: nam quantum detraxerit merito, tantum semper detrahitur et premio. *Part. 1, lib. 1, de Brud. hom. inter., cap. 1.*

Vide etiam tit. *Crimen*, sent. 31, 32; *Debitum*, sent. 20; *Fructus*, sent. 30; *Gratia Dei*, sent. 11, 64, 66, 148; *Lingua*, sent. 40; *Prædestinationis*, sent. 9, 58; *Voluntas*, in genere, sent. 86.

METUS.

Vide TIMOR.

MILITIA.

Etymologia. Miles dicitur est, quia mille erant s. 1510. 1719 ante in numero uno, vel quia unus est ex mille electus. *Lib. 9 Etymolog., cap. 3.*

Malitia a militibus dicitur est, aut a multis, quasi multitia, quasi negotium multorum, aut a mole rerum, quasi moletia. *Ibid.*

Divisio. Tria sunt militiae genera: sacramentum, evocatio, conjuratio; sacramentum, in quo post electionem jurat unusquisque miles se non recessurum a militia, nisi post completa militiae tempora; evocatio, dum ad subitum bellum, non solum milites, sed et cæteri evocantur; conjuratio, que fit tumultu, quando vicinum urbis periculum singulos jurare non patitur, sed repente colligitur multitudo, et tumultuosa in ira confatur. *Lib. 9 Etym., cap. 3.*

SENTENTIE PATRUM.

1. Habet bonam militiam castitas, que stipendiis militat sempiternis. *Lib. 2, de Virginibus.*

2. Præclara est militia, que regno colorum militat. *Lib. 3, de Virginibus.*

3. Miles terrenus ad quemcumque locum mittitur, paratus ac promptus est, multo magis miles Christi sine impedimento hujus seculi imperatori suo Domino Jesu Christo debet obedire. *De salutar. docum., cap. 20.*

4. Militare non est delictum, sed propter prædam militare, peccatum est. *Prose.*

5. Militantibus sunt ideo stipendia constituta, ne dum sumptus queritur, præda grassetur. *De Verb. Dom., serm. 19.*

6. Quisquis militiae cingulo utitur, dignitatis sue miles ascribitur, et stipendia sibi publice decreta consequitur; si amplius quaerit, tanquam conuersus est. *Ibid.*

7. Miles in hoste interficiendo, minister est legis. *Lib. 1, de Libero arbitrio, cap. 5.*

8. Deus militem suum ita spectat dimicantem, ut adjuvet laborantem. *De Cataclysmo, cap. 2.*

9. Improvidus miles, fortem se in pace gloriatur. In suis *Proo.* verbo *Improvidus.*

10. Militis ejuslibet fortitudo, non agnoscitur nisi in bello. *Ibid., verbo Militis.*

11. Perfectus miles pensat sapsissime vires. *Ibid., verbo Perfectus.*

S. AMBROS.

S. AUGUST.

V. BEDA.